

**PROGRAM PREORIENTACJI
ZAWODOWEJ
W
PUBLICZNEJ SZKOLE
PODSTAWOWEJ
IM. MARII KONOPNICKIEJ
W AUGUSTOWIE**

Program preorientacji zawodowej dzieci w wieku przedszkolnym „Kim będę kiedy dorosnę”

Preorientacja zawodowa - co to takiego?

Polityka na rzecz uczenia się przez całe życie:

- polega na promowaniu i wspieraniu dobrej jakości uczenia się w każdym wieku, w różnych formach i miejscach oraz na potwierdzaniu efektów uczenia się w systemach kwalifikacji,
- stawia osoby uczące się w centrum, a miarą jej skuteczności są kompetencje i kwalifikacje osób,
- realizowana jest we współpracy rządu, samorządu terytorialnego, pracodawców, pracobiorców, organizacji obywatelskich, podmiotów oferujących kształcenie i szkolenie.

Preorientacja zawodowa dzieci – rola rodziców:

- Środowisko rodzinne jest ważnym wyznacznikiem rozwoju zawodowego dzieci.
- Wśród rodzinnych zależności rozwoju zawodowego dzieci najważniejszymi czynnikami są czynniki z grupy zjawisk sytuacyjnych, które wyrażają położenie społeczno- ekonomiczne rodziców, przekonania światopoglądowe, atmosferę domową, postawę rodziców wobec dziecka.
- Preorientacja zawodowa dzieci przy współudziale rodziców powinna bazować na mocnych stronach kompetencji rodziców.
- Nastawienie rodziców do dziecka wpływa w znacznym stopniu na wybór jego zainteresowań, a w przyszłości być może zawodu.

Spis treści:

1.Podstawy prawne

2.Założenia ogólne programu

3.Cel ogólny systemu doradztwa zawodowego

4.Treści programowe oraz cele szczegółowe – osiągnięcia dzieci

5.Metody i formy realizacji działań

6.Warunki i sposoby realizacji programu

7.Ewaluacja programu

1. Podstawa prawna

- *Ustawa z dnia 14 grudnia 2016r. – Prawo Oświatowe (Dz. U. 2020r. poz.910),*
- *Rozporządzenie Ministra edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. 2019r. poz. 325),*
- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017r. w sprawie pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach podstawowych i ponadpodstawowych oraz placówkach (dz. U. 2020r. poz. 1280)*

2. Założenia ogólne programu

XXI wiek to czas niezwykłego rozwoju w wielu dziedzinach naszego życia. Szybko postępujące zmiany na rynku pracy oraz w życiu społecznym, niosą ze sobą potrzebę wsparcia dzieci w już najmłodszym wieku w procesie samorozwoju i samodoskonaleniu.

Program stanowi realizację jednolitej systemowej koncepcji preorientacji zawodowej, która rozumiana jest jako ogół działań o charakterze wychowawczym, podejmowanych przez nauczycieli i rodziców, ukierunkowanych na zbliżenie dzieci w wieku przedszkolnym do środowiska pracy. Wiek przedszkolny to okres, w którym dzieci identyfikują się głównie ze swoimi rodzicami i członkami swojej rodziny. Marzą o zawodzie wykonywanym przez ich najbliższych. Z czasem ich marzenia się zmieniają w miarę poznawania rzeczywistości społecznej. Wzrasta również znaczenie własnych zainteresowań i zdolności. W tym czasie ogromną rolę odgrywa przedszkole, które stanowi przestrzeń wspierająca dzieci w kształtowaniu preorientacji zawodowej, rozumianej jako zbiór informacji o zawodach, ale i także grupa kompetencji kluczowych, których rozwój jest możliwy dzięki zapewnieniu przez placówkę poczucia bezpieczeństwa i zaufania.

Dzieci w przedszkolu poprzez rozmaite zabawy tematyczne, badawcze, zespołowe zapoznawane są z tematyką świata pracy. Wiedzę o zawodach wyrażają również poprzez aktywność na zajęciach, twórczość artystyczną, udział w wycieczkach. Preorientacja zawodowa w przedszkolu stanowi zatem okres zapoznawczy, przygotowujący do podjęcia w przyszłości świadomej decyzji o zawodzie.

Zgodnie z rozporządzeniem MEN w sprawie doradztwa zawodowego, przedszkolny system doradztwa zawodowego będzie realizował wszystkie cele we wskazanych obszarach: ***poznanie siebie, świat zawodów i rynek pracy, rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie, planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno – zawodowych.***

3. Cel główny systemu preorientacji zawodowej

Zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami najbliższymi ich otoczeniu, kształtowanie postawy pracy i motywacji do działania, pobudzanie i rozwijanie zainteresowań dzieci oraz stymulowanie ich pro-zawodowych marzeń.

4. Treści programowe oraz cele szczegółowe – osiągnięcia dzieci

W programie uwzględniono cztery obszary celów szczegółowych, które wyznaczają treści programowe preorientacji zawodowej.

Treści programowe – obszary

1. Poznanie siebie, m.in. zainteresowań, mocnych i słabych stron. Predyspozycji zawodowych.
2. Świat zawodów i rynek pracy, m.in. poznanie zawodów, wyszukiwanie i przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy.
3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie, m.in. znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, uczenie się przez całe życie.
4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno – zawodowych m.in. planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego i refleksji nad nim.

Cele szczegółowe programu

1. *Poznanie siebie* – dziecko:
 - określa, co lubi robić,
 - podaje przykłady różnych zainteresowań,
 - określa, co robi dobrze,
 - podejmuje działania i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.
2. *Świat zawodów i rynek pracy* – dziecko:
 - odgrywa różne role zawodowe w zabawie,
 - podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w jego najbliższym otoczeniu i te, które wzbudziły jego zainteresowanie oraz identyfikuje i opisuje czynności zawodowe wykonywane przez te osoby,
 - opisuje różne funkcje pracy wykonywanej przez człowieka na wybranych przykładach,
 - wskazuje zawody zaangażowane w powstawanie produktów codziennego użytku oraz zdarzenia, w których uczestniczy (zakupy, koncert, poczta0,
 - wskazuje związki pomiędzy zainteresowaniami a pracą na wybranym przez siebie przykładzie,

- podejmuje próby posługiwania się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny,
- opowiada o sobie w grupie rówieśniczej.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie – dziecko:

- nazywa etapy edukacji (bez konieczności zachowania kolejności chronologicznej),
- nazywa czynności, których lubi się uczyć.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno – zawodowych – dziecko:

- opowiada, kim chciałoby zostać,
- na miarę swoich możliwości planuje własne działania (lub działania grupy) poprzez wskazywanie pojedynczych czynności i zadań niezbędnych do realizacji celu,
- podejmuje próby decydowania o ważnych dla niego sprawach (indywidualnie i w ramach grupy).

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu są spójne z celami kształcenia ogólnego, uwzględniają najważniejsze umiejętności rozwijane w ramach kształcenia ogólnego oraz zadania szkoły i cele wychowania przedszkolnego. Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu preorientacji zawodowej są spójne z celami orientacji zawodowej.

Kończąc edukację na poziomie przedszkolnym w ramach oddziaływań preorientacji zawodowej dziecko potrafi:

1. Wymienić imiona i nazwiska osób bliskich, wie gdzie pracują, czym się zajmują
2. Zna nazwę miejscowości, w której mieszka, zna ważniejsze instytucje i orientuje się w rolach społecznych pełnionych przez ważne osoby np. policjanta, strażaka itp.

5. Metody i formy realizacji działań

Preorientacja zawodowa w przedszkolu obejmuje następujące metody i formy działań:

- obserwacja ludzi wykonujących różne zawody, np. nauczyciel, pracownik techniczny, leśnik, sprzedawca itp.
- wycieczki do różnych zakładów pracy, po szkole, w najbliższym otoczeniu
- spotkania z rodzicami w ramach prezentacji własnego zawodu
- twórczość artystyczna dzieci (rysunki, prace plastyczne – techniczne)
- gry i zabawy tematyczne dotyczące różnych zawodów, inscenizacje i przedstawienia tematyczne
- czytanie książek i czasopism związanych z pracą zawodową
- spotkania z przedstawicielami różnych zawodów

- organizowanie uroczystości

- urządzanie kącików zainteresowań

- uczestnictwo w innowacjach pedagogicznych :Świat się zmienia: oraz „Mały Miś w świecie wielkiej literatury”

Realizacja treści programowych nastąpi poprzez:

Poznawanie własnych możliwości i zasobów			
	Zadanie	Formy realizacji	Cele operacyjne
1.	Określanie ulubionych czynności i określanie swoich mocnych stron	1. Rozmowa z dziećmi na temat ich ulubionych czynności, próby odpowiedzi na pytanie „W czym jestem dobry?” 2. wykonywanie własnego portfolio techniką kolażu. 3. odgrywanie scenek dramowych.	- w miarę samodzielnie radzi sobie w sytuacjach życiowych i próbuje przewidywać skutki swoich zachowań - w zrozumiały sposób mówi o swoich potrzebach i decyzjach - określa swoje preferencje oraz umiejętności w zakresie wykonywania różnorodnych czynności - przejawia poczucie własnej wartości jako osoby
2.	Podawanie przykładów różnych zainteresowań, planowanie na miarę możliwości, własnych działań (lub działań grupy) poprzez wskazywanie pojedynczych czynności i zadań niezbędnych do realizacji celu	1. Rozmowa kierowana na temat zainteresowań dzieci 2. Burza mózgów na temat aranżacji Sali, swobodne wypowiedzi dzieci 3. Ustalenie wspólnie z dziećmi jakie kąciki zainteresowań powinny pojawić się w Sali 4. tworzenie kącików zainteresowań wspólnie z dziećmi	- samodzielnie aranżuje przestrzeń wokół siebie - mówi o swoich decyzjach, - klasyfikuje przedmioty wg przeznaczenia - rozpoznaje przedmioty, rozumie do czego służą, - podejmuje prace porządkowe
3.	Podawanie przykładów różnych zainteresowań, wskazywanie związków pomiędzy zainteresowaniami a pracą zawodową na wybranym przez siebie przykładzie	1. Układanie historyjek obrazkowych 2. Pogadanki na temat predyspozycji potrzebnych do wykonywania różnych zawodów 3. Scenki dramatyczne	- podaje przykłady zainteresowań możliwych do wykorzystania we wskazanych zawodach - zauważa, że nie wszystkie przeżywane emocje i uczucia mogą być podstawą do podejmowania natychmiastowego działania
4.	Podejmowanie działań i opisywanie, co z nich wyniknęło oraz podejmowanie prób decydowania w ważnych dla siebie sprawach	1. Burz mózgów 2. Pogadanki 3. Układanie historyjek obrazkowych 4. zabawy manipulacyjne 5. Zabawy wymagające współpracy	- stara się łączyć przyczynę ze skutkiem i określić, co się może zdarzyć - wykonuje rzeczy praktyczne dla siebie i innych - posługuje się różnymi

	(indywidualnie i w ramach działań grupy)		przyborami i narzędziami - wymienia czynności charakterystyczne dla danego zawodu - ocenia swoje zachowanie w kontekście podjętych czynności i zadań oraz przyjętych norm grupowych - przyjmuje, respektuje i tworzy zasady zabawy w grupie - współdziała z dziećmi w zabawie, pracach użytecznych, podczas odpoczynku
5.	Podejmowanie prób posługiwania się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny	1. Zorganizowanie zajęć otwartych dla rodziców, dziadków, zaangażowanie rodziców w prace 2. Pogadanki, prelekcje 3. Zorganizowanie w Sali kąpielni konstrukcyjnego	- wymienia czynności charakterystyczne dla danego zawodu - opisuje różne funkcje pracy wykonywanej przez człowieka - posługuje się różnymi przyborami i narzędziami - wskazuje zawody wykonywane przez rodziców i osoby z najbliższego otoczenia - wyjaśnia, czym zajmuje się osoba wykonująca dany zawód
Poznawanie charakterystyki różnych zawodów			
	Zadanie	Formy realizacji	Cele operacyjne
1.	Odgrywanie różnych ról zawodowych w zabawie, podawanie nazw zawodów wykonywanych przez osoby w najbliższym otoczeniu i tych, które wzbudziły zainteresowanie oraz identyfikowanie i opisywanie czynności zawodowych wykonywanych przez te osoby	1. Oglądanie filmów edukacyjnych 2. Korzystanie z literatury dziecięcej 3. pogadanki 4. Zabawy tematyczne	- nazywa zawody - wymienia czynności charakterystyczne dla danego zawodu - wskazuje znaczenie pracy w konkretnych zawodach - odróżnia elementy świata fikcji od realnej rzeczywistości (...)byty realistyczne od fikcyjnych
2.	Podawanie nazw zawodów wykonywanych przez osoby w najbliższym otoczeniu i tych, które wzbudziły zainteresowanie oraz	1. Spotkanie z przedstawicielami służb ratowniczych 2. Zapoznanie z numerami alarmowymi 3. Słuchanie bajek 4. Zapoznanie z zasadami	- nazywa zawody służb ratowniczych - wymienia czynności charakterystyczne dla danego zawodu - opisuje różne funkcje pracy wykonywanej przez

	identyfikowanie i opisywanie czynności zawodowych wykonywanych przez te osoby	zachowania się podczas wypadku	człowieka - opisuje, jak należy się zachować w sytuacji zagrożenia i gdzie można otrzymać pomoc - poznaje lub utrwała numery alarmowe - ocenia swoje zachowanie w kontekście podjętych czynności i zadań oraz przyjętych norm grupowych - czyta obrazy, wyodrębnia i nazywa ich elementy, nazywa symbole i znaki - nazywa i rozpoznaje wartości związane z umiejętnościami i zachowaniami społecznymi
3.	Wskazywanie zawodów zaangażowanych w powstawanie produktów codziennego użytku oraz bliskie zdarzenia	1. spotkania z przedstawicielami ciekawych zawodów 2. Wycieczki tematyczne 3. Pogadanki 4. Oglądanie filmów edukacyjnych 5. zapoznanie dzieci z etapami powstawania chleba 6. Zorganizowanie kącika tematycznego	- wskazuje zawody zaangażowane w powstawanie przedmiotów codziennego użytku (krawiec, piekarz, szewc, stolarz) - opisuje znaczenie pracy w konkretnych zawodach - wyraża swoje rozumienie świata, zjawisk i rzeczy - nazywa i rozpoznaje wartości związane z umiejętnościami i zachowaniami społecznymi
4.	Opisywanie różnych funkcji pracy wykonywanej przez człowieka na wybranych przykładach	1. Wycieczka po szkole 2. Przeprowadzenie wywiadu z pracownikami szkoły 3. Myślografia 4. zabawy tematyczne	- opisuje czynności wykonywane przez pracowników szkoły - nazywa zawody osób pracujących w szkole - wyraża swoje opinie - obdarza uwagę inne dzieci i osoby dorosłe
5.	Opowiadanie, kim chciałoby się zostać	1. Dyskusje 2. elementy dramy 3. Historyjki obrazkowe 4. Myślografia 5. zabawy tematyczne	- opisuje zawód prezentowany przez siebie - przedstawia czynności wykonywane w prezentowanym zawodzie - podejmuje próby autoprezentacji - obdarza uwagę inne dzieci - wyraża swoje rozumienie świata, zjawisk i rzeczy znajdujących się w bliskim otoczeniu za pomocą

			komunikatów pozawerbalnych
6.	Planowanie , na miarę możliwości, własnych działań (lub działań grupy) poprzez wskazywanie pojedynczych czynności i zadań niezbędnych do realizacji celu	1. wprowadzenie w grupie dyżurów 2. Działania plastyczne	- wykonuje czynności porządkowe typu sprzątanie - klasyfikuje przedmioty wg wielkości, kształtu i przeznaczenia - wypowiada się na temat porządkowanie własnego pokoju - określa funkcje porządku - wykonuje czynności takie jak; sprzątanie, pakowanie

6. Warunki i sposoby realizacji programu

Określone w programie cele przewidziane są do realizacji:

- a) podczas zajęć wychowania przedszkolnego (w ramach realizacji podstawy programowej)
- b) podczas działań, które wynikają z rozporządzenia w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej, a które prowadzone są przez nauczycieli i specjalistów
- c) podczas innych działań związanych z preorientacją zawodową realizowanych w przedszkolu i poza nim (realizacja innowacji pedagogicznych, spotkania z pasjonatami i przedstawicielami różnych zawodów, wycieczki)

w realizację programu preorientacji zawodowej powinno zostać włączone otoczenie społeczno – gospodarcze, w szczególności rodzice oraz przedstawiciele różnych zawodów, a także instytucje edukacyjnych raz instytucje działających na rynku pracy.

Preorientacja zawodowa powinna być ukierunkowana na kształtowanie:

- proaktywnych postaw dzieci wobec pracy i edukacji ze zwróceniem uwagi na zasady etyki pracy jako fundamentu aktywności zawodowej.
- sprawczości, tj. przekonania, że są podmiotami własnych działań i są zdolni do wprowadzania zmian w swoim bliższym i dalszym otoczeniu,
- samodzielności i samoobsługi oraz kształtowanie takich cech jak utrzymanie ładu, doprowadzanie podejmowanych prac do końca i porządkowania miejsca pracy,
- szacunku do pracy innych,
- umiejętność współdziałania

Działania realizowane w ramach preorientacji zawodowej powinny wspierać eliminowanie stereotypów dotyczących ról społecznych i zawodowych. Preorientacja zawodowa powinna być stałą perspektywą prowadzenia wychowania przedszkolnego w ciągu dnia, w trakcie swobodnych zabaw i zajęć dzieci w kąciakach tematycznych oraz w czasie zajęć dotyczących poznawania zawodów najbliższych dziecku. W czasie zajęć dzieci powinny poszerzać

świadomość dotyczącą świata zawodów z wykorzystaniem prostych zabaw, np. „Kto to zrobił?” (dzieci wspólnie z nauczycielem identyfikują osoby i zawody), „Jedziemy autobusem” (kto prowadzi?, kto wyprodukował?, kto posprzątał?), memo (dopasowywanie atrybutów do zawodów). Wskazuje na to rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017r. w sprawie zasad i organizacji udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U.2017 poz. 1591.16)

Zadania z zakresu preorientacji zawodowej realizuje nauczyciel wychowania przedszkolnego, organizując zajęcia i wycieczki, spotkania z przedstawicielami różnych zawodów.

Do działań z preorientacji zawodowej rekomenduję metody aktywizujące, dobierane z uwzględnieniem m.in. wieku uczestników, typu zajęć oraz celów, jakie mają być osiągnięte. Wskazane jest wykorzystanie elementów metody projektu pozwalające na samodzielne formułowanie problemów przez dzieci oraz interdyscyplinarne poszukiwanie rozwiązań. Projekt pozwala dostrzec dzieciom związki między różnymi dziedzinami wiedzy, przygotowuje do przyszłego kooperatywnego uczenia się oraz autorskiego tworzenia schematów poznawczych stanowiących fundamenty dla dalszej edukacji.

Efektywność realizacji wyznaczonych celów warunkowana jest pozyskaniem do współpracy rodziców dzieci. Wsparcie ze strony rodziców poprzedzone zaznajomieniem ich z ideą preorientacji zawodowej wzmacnia działania przedszkola w tym obszarze, a przede wszystkim utrwała kształtowane postawy oraz samodzielności, poczucie sprawstwa u dzieci. Spotkania z rodzicami służą poszerzeniu świadomości w zakresie zadań i możliwości rozwojowych ich dzieci. Pozyskanie rodziców do współpracy w obszarze preorientacji zawodowej, gwarantuje możliwość szerszej współpracy ze środowiskiem lokalnym, np. spotkania z przedstawicielami różnych zawodów, organizacja wycieczek czy spotkań z pasjonatami.

7. Ewaluacja programu

W oddziale przedszkolnym w PSP w Augustowie ewaluacja programu preorientacji zawodowej „Kim będę, kiedy dorosnę” przeprowadzona zostanie poprzez:

- pytania ewaluacyjne do dzieci (dotyczące zrozumienia przekazywanych treści, potrzeby kontynuowania/poszerzenia tematu, atrakcyjności zajęć)
- autorefleksję i samoocenę uczestników (swobodne wypowiedzi na zakończenie zajęć z wykorzystaniem głównie skojarzeń i myślenia analogicznego)
- zbieranie opinii i informacji zwrotnych od rodziców
- analizę prac dzieci, wykonanych w ramach działań z zakresu preorientacji zawodowej
- dokumentacja (opis i zdjęcia z podejmowanych działań) – zamieszczanie na stronie bipaugustow.gmina-pionki.pl

Rekomendacje dotyczące obudowy dydaktycznej programu

Na potrzeby realizacji programu wykorzystane zostaną zasoby dydaktyczne gromadzone i aktualizowane przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie na stronie www.doradztwo.ore.edu.pl oraz publikacji dostępnych na stronie www.euroguidance.

Program orientacji zawodowej dla klas I-III

Publicznej Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Augustowie

Program orientacji zawodowej dla klas I - III szkoły podstawowej został opracowany w oparciu o obowiązujące akty prawne dotyczące doradztwa zawodowego dla dzieci i młodzieży oraz o przykładowe programy przygotowane przez Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz świadomością, że wybór zawodu nie jest pojedynczym, decyzyjnym aktem, ale procesem rozwojowym i stanowi sekwencję decyzji podejmowanych na przestrzeni kilku lat. Preferencje zawodowe wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwijają się wraz z upływem czasu. Na wybór zawodu wpływają głównie wartości przekazywane w najmłodszych latach, czynniki emocjonalne, rodzaj, poziom wykształcenia, wpływ środowiska. Program ten obejmuje pracę indywidualną i grupową z uczniami, rodzicami, nauczycielami. Ma on charakter działań planowych. Uwzględnia dynamiczną sytuację na rynku pracy, wskazuje na zmiany i różnice, zapotrzebowanie lub jego brak na dane zawody w obecnym społeczeństwie. Wykorzystuje nowoczesne narzędzia multimedialne w celu poszukiwania odpowiedzi na stawiane i rodzące się pytania.

I. Podstawy prawne

Prowadzenie działań związanych z orientacją zawodową w klasach I-III szkoły podstawowej reguluje Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 roku – Prawo Oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59, art. 47 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2018 r. póź. 996, 1000 i 1290) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. z 2019 r. poz. 325), gdzie zapisano, że system oświaty zapewnia przygotowanie uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia, a także wymieniając zajęcia prowadzone w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej jako jedno z podstawowych form działalności dydaktyczno-wychowawczej szkoły. Szczegółowe regulacje wprowadza rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

II. Założenia ogólne programu

Program stanowi realizację jednolitej, uwzględniającej etapy rozwojowe uczestników oraz specyfikę typów szkół, systemowej koncepcji orientacji zawodowej rozumianej jako ogół działań o charakterze dydaktyczno-wychowawczym ukierunkowanych na kształtowanie u uczniów klas I-III szkoły podstawowej pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji poprzez poznawanie i rozwijanie własnych zasobów oraz nabywanie wiedzy na temat zawodów i rynku pracy.

Zgodnie z modułową strukturą programu w każdej klasie są realizowane cele ze wszystkich czterech wskazanych obszarów: Poznawanie własnych zasobów; Świat zawodów i rynek pracy; Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie; Planowanie własnego rozwoju podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych. Treści są sukcesywnie poszerzane w kolejnych latach kształcenia.

Przewidziane w programie działania związane z orientacją zawodową są powiązane z treściami kształcenia, co umożliwia uczniom dostrzeganie związków pomiędzy tym, czego się uczą, a swoją dalszą edukacją i przyszłą karierą zawodową. Ponadto podkreślono w niniejszym programie rolę kompetencji kluczowych przewidzianych do rozwijania w ramach podstawy programowej w kształtowaniu się orientacji zawodowej (postawy: kreatywności, przedsiębiorczości, innowacyjności i współpracy zespołowej). Oznacza to, że nauczyciel realizujący program orientacji zawodowej, jednocześnie podejmuje działania mające na celu wspólne (tj. angażujące rodziców, innych nauczycieli i pracowników szkoły, a także przedstawicieli otoczenia społeczno- gospodarczego) wypracowanie efektów kształcenia zapisanych w podstawie programowej.

III. Cel ogólny

Celem orientacji zawodowej w klasach I–III szkoły podstawowej jest wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy, rozwijanie pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań oraz pasji.

IV. Treści programowe oraz cele szczegółowe

W programie uwzględniono cztery obszary celów szczegółowych – jednolitych z obszarami wszystkich programów zestawu – które wyznaczają treści programowe orientacji zawodowej:

- 1.** Poznawanie własnych zasobów, m.in.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych i słabych stron jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia.
- 2.** Świat zawodów i rynek pracy, m.in.: poznawanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy.
- 3.** Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie, m.in.: znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.
- 4.** Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych, m.in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całonocnego poradnictwa kariery.

Cele szczegółowe programu

W obszarach:

1. Poznanie siebie

Uczeń:

- 1.1 opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;

- 1.2 prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;
- 1.3 podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
- 1.4 podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
- 1.5 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
- 2.3 opisuje, czym jest praca, i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;
- 2.4 omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;
- 2.5 opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
- 2.6 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
- 3.2 wskazuje treści, których lubi się uczyć;
- 3.3 wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu są spójne z celami kształcenia ogólnego, uwzględniają najważniejsze umiejętności rozwijane w ramach kształcenia ogólnego oraz zadania szkoły i cele edukacji wczesnoszkolnej. Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu orientacji zawodowej dla klas I–III są spójne z celami preorientacji zawodowej w przedszkolu, orientacji zawodowej w klasach IV–VI szkoły podstawowej oraz doradztwa zawodowego w klasach VII–VIII szkoły podstawowej i w szkołach ponadpodstawowych.

V. Warunki i sposoby realizacji programu

Określone w programie cele przewidziane są do realizacji:

- a. podczas zajęć edukacji wczesnoszkolnej (w ramach realizacji podstawy programowej);
- b. podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole (spotkania z pasjonatami i przedstawicielami różnych zawodów, wycieczki do zakładów i miejsc pracy, do przedsiębiorstw, instytucji publicznych).

Efektywność realizacji wyznaczonych celów warunkowana jest pozyskaniem do współpracy

rodziców uczniów klas I–III szkoły podstawowej. Wsparcie ze strony rodziców – poprzedzone zaznajomieniem ich z ideą i celami orientacji zawodowej – wzmacnia działania szkoły w tym obszarze, a przede wszystkim utrwała kształtowane postawy (w tym kreatywność, przedsiębiorczość i innowacyjność).

Orientacja zawodowa powinna być ukierunkowana na kształtowanie:

- a. proaktywnych postaw uczniów wobec pracy i edukacji ze zwróceniem uwagi na zasady etyki pracy jako fundamentu aktywności zawodowej;
- b. sprawczości uczniów, tj. przekonania, że są podmiotami własnych działań i są zdolni do wprowadzania zmian w swoim bliższym i dalszym otoczeniu.

W ten sposób program wpisuje się wprost w założenia podstawy programowej dla I etapu edukacyjnego, w tym kształtowanie odpowiedzialności za własne działania oraz postawy przedsiębiorczości, kreatywności i innowacyjności.

Zajęcia w ramach orientacji zawodowej prowadzone są z wykorzystaniem metod aktywizujących, dobieranych z uwzględnieniem m.in.: wieku uczestników zajęć oraz celów, jakie mają być osiągnięte. Metody aktywizujące sprzyjają rozbudzeniu wyobraźni uczących się, podwyższają poziom ich aktywności, samodzielnego myślenia i działania, przyczyniają się do zwiększenia motywacji do uczenia się. W trakcie zajęć uczeń planuje, podejmuje działania, decyduje, argumentuje itp. Proaktywna postawa uczniów wzmacniana jest poprzez: wycieczki tematyczne (w tym do zakładów pracy), projekty edukacyjne, innowację pedagogiczną „Świat się zmienia”, wydarzenia, konkursy, gry, pokazy, spotkania z przedstawicielami zawodów, korzystanie z narzędzi multimedialnych.

Prowadzący podejmuje starania poprzez projektowanie odpowiednich sytuacji dydaktycznych służących wzmacnianiu postawy samodzielności i odpowiedzialności uczniów.

W ten sposób poprzez realizację długofalowego procesu możliwe będzie osiągnięcie finalnego efektu doradztwa zawodowego w systemie oświaty, tj. przygotowanie uczniów do świadomego podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych.

VIII. Ewaluacja programu:

- analiza dokumentacji (dzienniki – tematy zajęć);
- analiza wytworów uczniów

Program Doradztwa Zawodowego dla klas IV - VI Publicznej Szkoły Podstawowej w Augustowie

I. Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 7 września 1991 o systemie oświaty / Dz. U. z 2018 r. poz. 1457,1560 i 1669;
- Ustawa Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 roku / Dz. U. z 2018 poz. 996/ (art. 47 ust.1, pkt 4);

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 – Przepisy wprowadzające ustawę Prawo oświatowe/ Dz.U z 2017 poz. 60 ze zm.;
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 roku w sprawie doradztwa zawodowego.

II. Założenia ogólne:

Program stanowi realizację jednolitej, uwzględniającej etapy rozwojowe uczniów oraz specyfikę szkoły, systemowej koncepcji doradztwa zawodowego, rozumianego jako ogół działań o charakterze dydaktyczno-wychowawczym, ukierunkowanych na kształtowanie u uczniów klas IV-VI szkoły podstawowej pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji poprzez poznawanie i rozwijanie własnych zasobów oraz nabywanie wiedzy na temat zawodów i rynku pracy.

Zgodnie z modułową strukturą programu w każdej klasie są realizowane cele ze wszystkich czterech wskazanych obszarów: *Poznawanie własnych zasobów; Świat zawodów i rynek pracy; Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie; Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych*. Treści są sukcesywnie poszerzane w kolejnych latach kształcenia.

Przewidziane w programie działania realizowane w ramach doradztwa zawodowego powiązane są z treściami kształcenia ogólnego, co umożliwia uczniom dostrzeganie związków pomiędzy tym, czego się uczą oraz swoją dalszą edukacją i przyszłą karierą zawodową. Ponadto w programie uwypuklono rolę kompetencji kluczowych przewidzianych do rozwijania w ramach podstawy programowej (tj. postawy kreatywności, przedsiębiorczości, innowacyjności i współpracy zespołowej). Oznacza to, że nauczyciel podejmuje działania mające na celu wspólne, tj. angażujące rodziców, innych nauczycieli, a także przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego szkoły, wypracowanie efektów kształcenia zapisanych w podstawie programowej.

Celem doradztwa zawodowego realizowanego w szkole jest przygotowanie uczniów do refleksyjnego wyboru dalszej ścieżki kształcenia oraz zawodu.

III. Ukierunkowanie celów doradztwa zawodowego realizowanego w Publicznej Szkole Podstawowej w Augustowie:

- rozwijanie kompetencji karierowych ucznia,
- wspieranie kompetencji doradczych nauczycieli,
- wspieranie kompetencji doradczych rodziców,
- wykorzystywanie lokalnych zasobów dla wspierania procesów decyzyjnych ucznia
- w zakresie wyboru ścieżki edukacyjnej i zawodowej

Cele ukierunkowane na ucznia:

- rozwijanie wiedzy ucznia na temat własnych zasobów i ograniczeń,
- rozwijanie umiejętności analizowania własnych zasobów i ograniczeń w kontekście planów i aspiracji zawodowych,
- rozwijanie wiedzy o rynku pracy,
- rozwijanie wiedzy zawodoznawczej,
- kształtowanie umiejętności krytycznej analizy procesów zachodzących na rynku pracy,
- rozwijanie umiejętności wyszukiwania informacji, zasobów i sojuszników

sprzyjających planowaniu i realizacji celów edukacyjnych i zawodowych,

- kształtowanie umiejętności planowania ścieżek edukacyjnych i zawodowych, także w kontekście edukacji całościowej,
- przygotowanie do pełnienia możliwych ról na rynku pracy – pracownika, pracodawcy, współpracownika,
- rozwijanie kompetencji miękkich, szczególnie tych związanych z pracą zespołową, planowaniem, ustalaniem priorytetów i zarządzaniem zadaniami,
- rozwijanie umiejętności uczenia się,
- kształtowanie postawy szacunku wobec pracy własnej i cudzej,
- redukcja społecznych i kulturowych stereotypów dotyczących aktywności zawodowej.

Cele ukierunkowane na nauczycieli:

- budowanie zaangażowania w zakresie realizowania procesów wspierania decyzji edukacyjnych i zawodowych ucznia,
- aktualizacja wiedzy na temat systemu edukacji i systemu kształcenia w zawodach,
- rozwijanie kompetencji doradczych nauczycieli,
- wskazanie na źródła informacji dotyczące informacji na temat ofert edukacyjnych i doradczych.

Cele ukierunkowane na rodziców:

- aktualizacja wiedzy na temat systemu edukacji i systemu kształcenia w zawodach,
- aktualizacja wiedzy na temat ofert pobliskich szkół ponadpodstawowych,
- aktualizacja wiedzy na temat procedur rekrutacyjnych do szkół ponadpodstawowych,
- udzielanie pomocy w procesie rozpoznawania predyspozycji zawodowych ucznia,
- rozwijanie kompetencji doradczych rodzica, wskazanie obszarów wsparcia doradczego,
- wzmacnianie proaktywnej postawy rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjno - zawodowych przez ich dziecko,
- wskazanie rodzicom aktualnych i rzetelnych merytorycznie źródeł informacji.

IV. Warunki i sposoby realizacji:

Określone w programie cele przewidziane są do realizacji poprzez:

- lekcje z wychowawcą
- lekcje przyrody/biologii, plastyki, wychowania fizycznego
- warsztaty
- doradztwo indywidualne
- spotkania z ekspertami
- wycieczki zawodoznawcze
- spotkania z rodzicami
- rada szkoleniowa (wsparcie doradcze dla nauczycieli)
- formy wizualne – strona internetowa szkoły, gazetki.

V. Klasy IV-VI

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 w sprawie doradztwa zawodowego:

§3 Doradztwo zawodowe jest realizowane

pkt 2 w klasach I–VI szkół podstawowych na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, o których mowa w art. 109 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, zwanej dalej „ustawą”;

pkt 5 w szkołach podstawowych i szkołach ponadpodstawowych, na zajęciach związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu prowadzonych w ramach pomocy psychologiczno- pedagogicznej, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 5 ustawy

pkt 6 w szkołach podstawowych i szkołach ponadpodstawowych, z wyjątkiem branżowych szkół II stopnia, szkół specjalnych przysposabiających do pracy, szkół policealnych i szkół dla dorosłych, na zajęciach z nauczycielem wychowawcą opiekującym się oddziałem;

pkt 7 w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego, szkołach podstawowych i szkołach ponadpodstawowych z wyjątkiem branżowych szkół II stopnia, szkół policealnych i szkół dla dorosłych, w ramach wizyt zawodoznawczych mających na celu poznanie przez dzieci i uczniów środowiska pracy w wybranych zawodach, organizowanych u pracodawców, w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe lub w placówkach i centrach, o których mowa w art. 2 pkt 4 ustawy.

VI. Cele ogólne:

- Rozwijanie wiedzy ucznia na temat własnych zasobów i ograniczeń, predyspozycji i uzdolnień,
- Rozwijanie umiejętności analizowania własnych zasobów i ograniczeń w kontekście planów i aspiracji zawodowych,
- Rozwijanie wiedzy o rynku pracy,
- Rozwijanie wiedzy zawodoznawczej,
- Rozwijanie kompetencji miękkich, szczególnie tych związanych z pracą zespołową, planowaniem, ustalaniem priorytetów i zarządzaniem zadaniami w czasie,
- Rozwijanie kompetencji transferowalnych,
- Rozwijanie umiejętności uczenia się,
- Kształtowanie postawy szacunku wobec pracy własnej i cudzej,
- Redukowanie społecznych i kulturowych stereotypów dotyczących aktywności zawodowej.

VII. Cele szczegółowe programu w obszarach:

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

1.1 określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;

1.2 wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;

1.3 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;

1.4 prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

2.1 wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;

2.2 opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;

2.3 podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;

2.4 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;

2.5 wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

3.1 wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;

3.2 wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;

3.3 samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

4.1 opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;

4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;

4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

VIII. Realizacja zadań w roku szkolnym 2023/2024:

- zajęcia z uczniami w ramach lekcji z wychowawcą na podstawie publikacji: J. Brzezińska-Lauk, E. Kruk-Krymula, K. Nikorowska *Przykładowy program doradztwa zawodowego dla klas IV-VI – szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami*, ORE, Warszawa 2017.

Wychowawcy wybierają temat/tematy spójnie z programem wychowawczym realizowanym

w danej klasie (<https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/>):

- Ja – to znaczy kto?
- Moc jest ze mną – ja też jestem Supermanem!
- Po co mi ta praca?
- Kucharz, kelner dwa bratanki, czyli o podobieństwie zawodów.
- Zdrowy styl życia jako przygotowanie do pełnienia ról zawodowych
- Poznaj siebie – zaprzyjaźnij się ze sobą!
- Poznaj siebie – dostrzegaj potrzeby innych!
- Czym się interesuję?
- Moje umiejętności.
- Czym jest praca i jakie jest jej znaczenie w życiu człowieka?
- Rola zdolności i zainteresowań w wykonywaniu wymarzonego zawodu.
- Zawody w najbliższym otoczeniu.
- Moje plany edukacyjno-zawodowe.
- Podejmowanie decyzji.
- Wybieram ten zawód, bo...
- Jak oszczędzić pierwszy milion?
- Kiedy zaczynamy się uczyć i kiedy kończymy?
- Jak się uczyć szybciej i efektywniej– mój indywidualny styl uczenia się
- Umiejętności – od przeszłości do przyszłości
- Przedmioty, które lubię – jako drogowskazy zawodowe.

spotkania z rodzicami:

- Czy i kiedy spoczywamy na laurach?
- Rodzic wie najlepiej. Decyzje edukacyjno-zawodowe mojego dziecka.
- Styl uczenia się mojego dziecka.
- Ścieżki kariery, czyli rola rodziców w podejmowaniu decyzji edukacyjno-zawodowych.
- Zainteresowania mojego dziecka – rozwijam je mądrze.

- spotkania rady pedagogicznej:

- Kreatywnie o przyszłości – organizacja doradztwa zawodowego w naszej szkole.

IX. Plan pracy z uczniami:

Lp. klasa	Tematyka	Cele Uczeń:	Metody i środki realizacji
1. IV	Ja – to znaczy kto?	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje swoje zainteresowania jako mocne strony, - opisuje znaczenie zainteresowań w procesie wyboru zawodu, - podaje przykłady zawodów, w których przydatne są określone zainteresowania, - podejmuje próbę zaplanowania rozwoju własnych zainteresowań 	kalambury opis przypadku rozmowa kierowana

2. IV	Moc jest ze mną – ja też jestem Supermanem!	<ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady zawodów, w których przydatne są określone mocne strony, - podejmuje próbę zaplanowania rozwoju swoich mocnych stron 	praca w grupach wizualizacja rozmowa kierowana
3. IV	Kucharz, kelner dwa bratanki, czyli o podobieństwie zawodów.	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia wybrane grupy zawodów, - wskazuje możliwości rozwoju w wybranych zawodach, - podaje źródła informacji o zawodach 	<i>zawodowa układanka</i> dyskusja praca w parach
4. IV	Zdrowy styl życia jako przygotowanie do pełnienia ról zawodowych.	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcie zdrowy styl życia, - wymienia zasady zdrowego stylu życia, - podaje korzyści wynikające z prowadzenia zdrowego stylu życia, - wskazuje związki między prowadzeniem zdrowego stylu życia a możliwością podjęcia pracy w przyszłości 	giełda pomysłów dyskusja film
5. V	Poznaj siebie – zaprzyjaźnij się ze sobą!	<ul style="list-style-type: none"> - dostrzeganie swoich mocnych i słabych stron, - wyszukiwanie sposobów wzmacniania poczucia własnej wartości, 	rozmowa kierowana autoportret
6. V	Poznaj siebie – dostrzegaj potrzeby innych!	<ul style="list-style-type: none"> - uświadomienie uczniom konieczności realizacji własnych potrzeb, - kształtowanie postawy dostrzegania potrzeb osób z najbliższego otoczenia 	rozmowa plakat <i>Nasze najważniejsze potrzeby</i>
7. IV V VI	Czym się interesuję?	<ul style="list-style-type: none"> - wskazywanie możliwych kierunków rozwoju zainteresowań, - poszerzenie wiedzy oraz świadomości na temat własnych uzdolnień i talentów - ugruntowanie poczucia własnej wartości 	dyskusja test wyboru, prezentacja multimedialna formularz <i>Testu inteligencji</i>

8. V VI	Moje umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> - rozwijanie umiejętności samoobserwacji, poznawania siebie, - autorefleksja i ocena własnych zdolności, predyspozycji fizycznych i zdrowotnych, - uświadomienie roli wiedzy, zainteresowań i cech charakteru w wyborze kierunku kształcenia lub przyszłego zawodu 	burza mózgów prezentacja multimedialna karty pracy <i>Umiejętności</i>
9. V	Czym jest praca i jakie jest jej znaczenie w życiu człowieka?	<ul style="list-style-type: none"> - uświadomienie znaczenia pracy w życiu człowieka, - wskazanie potrzeby realizacji swoich celów życiowych - wskazanie zawodów wykonywanych w naszym otoczeniu 	rozmowa karty pracy mapa mentalna
10. V VI	Zawody w najbliższym otoczeniu	<ul style="list-style-type: none"> - zapoznanie z różnorodnością zawodów, - przyporządkowanie pracowników danych zawodów do miejsca ich wykonywania, - wskazanie czynników wpływających na wybór zawodu, - wskazanie interesującego zawodu 	dyskusja wywiad uzupełnianie tabeli <i>Lista zawodów</i>
11. VI	Jakim człowiekiem chcę być?	<ul style="list-style-type: none"> - uświadomienie sobie przez uczniów ich planów na przyszłość i drogi realizacji, - poznanie sposobów nabywania wiedzy i umiejętności, - wyjaśnienie, kto i jak może pomóc w zdobywaniu umiejętności 	wirujące plakaty autorefleksja rysunek
12. V VI	Kiedy zaczynamy się uczyć i kiedy kończymy?	<ul style="list-style-type: none"> - dostrzeżenie różnic między zdobywaniem wiedzy a ćwiczeniem umiejętności, - rozpoznanie związku pomiędzy zdobywaniem wiedzy i ćwiczeniem umiejętności a zawodami, 	Rozmowa kierowana Karty pracy <i>Uczenie się – co to znaczy?</i> oraz <i>Co już wiem i umiem?</i>

13. V VI	Jak oszczędzić pierwszy milion?	<ul style="list-style-type: none"> - wskazanie sposobów pozyskania pieniędzy, - określenie celu oszczędzania, - nazwanie metod oszczędzania, - podejmowanie decyzji finansowych. 	dyskusja wykreślanka Karta pracy <i>Grosz do grosza, a będzie kokosza</i>
14. V VI	Przedmioty, które lubię jako drogowskazy zawodowe.	<ul style="list-style-type: none"> - określenie wartości wiedzy z przedmiotów, które uczeń lubi, - opisanie związku między wiedzą a światem zawodów, - dostrzeżenie korzyści wynikających z rozwijania wiedzy 	autorefleksja dyskusja karta pracy <i>Moje drogowskazy zawodowe</i>

X. Spotkania z rodzicami:

Lp.	Tematyka	Cele Rodzic:	Metody i środki realizacji
1.	Czy i kiedy „spoczywamy na laurach”?	<ul style="list-style-type: none"> - uzasadnia konieczność uczenia się przez całe życie, - wymienia umiejętności swojego dziecka, - podaje przykłady zainteresowań, uzdolnień i talentów swojego dziecka, które warto rozwijać, - dostrzega związek między uczeniem się przez całe życie a przyszłością zawodową dziecka 	dyskusja ankieta <i>Możliwości mojego dziecka - ku zawodowej przyszłości</i>
2.	Rodzic wie najlepiej. Decyzje edukacyjno-zawodowe mojego dziecka.	<ul style="list-style-type: none"> - spostrzega dylematy związane z wyborem zawodu przez dzieci, - dostrzega różnorodność argumentacji i punktów widzenia, - dostrzega błędy popełniane przez rodziców w procesie wyboru zawodu przez dzieci, - podejmuje próbę prawidłowych postaw rodzicielskich, - zauważa marzenia i plany edukacyjno-zawodowe swoich dzieci 	studium przypadku dyskusja ankieta <i>Dylemat Piotra</i>

3.	Ścieżki kariery, czyli rola rodziców w podejmowaniu decyzji edukacyjno-zawodowych.	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na czynniki wyboru zawodu przez dzieci, - określa swoją rolę w podejmowaniu przez dzieci decyzji edukacyjno-zawodowych, - wskazuje związek między podejściem rodziców a wyborami zawodowymi dzieci 	dyskusja wirujące plakaty ankieta <i>Zawodowe wartości</i>
----	--	---	--

XI. Spotkanie nauczycieli – rada szkoleniowa:

Temat: Kreatywnie o przyszłości – organizacja doradztwa zawodowego w naszej szkole.

Cel ogólny: Zapoznanie nauczycieli z programem doradztwa zawodowego, analizowanie aktualnych działań i nowych możliwości szkoły przy jego realizacji.

Cele szczegółowe:

Uczestnik:

- określa pojęcie doradztwa zawodowego,
- analizuje cel ogólny i cele szczegółowe doradztwa zawodowego i identyfikuje działania szkoły,
- analizuje zagrożenia związane z realizacją programu doradztwa zawodowego,
- opracowuje działania, jakie może podjąć szkoła lub on sam na rzecz realizacji celów szczegółowych,
- wskazuje osoby związane ze szkołą w sposób bezpośredni lub pośredni, które mogą wspierać program doradztwa zawodowego.

Metody pracy i środki realizacji:

- dyskusja,
- metoda ćwiczeń,
- praca w grupach
- ankieta *Orientacja zawodowa – zmiana perspektywy*.

XII. Weryfikacja efektów zajęć – ewaluacja programu

Działania realizowane w ramach doradztwa zawodowego mają wspierać uczniów w procesie przygotowania do wyboru kierunku dalszego kształcenia i zawodu, dlatego zamiast tradycyjnego oceniania kształtowana będzie podczas zajęć umiejętność autorefleksji i samooceny.

Będzie się to odbywać poprzez:

- pytania ewaluacyjne,
- autorefleksje uczniów,
- obserwacje osiągnięć ucznia,
- analiza wytworów pracy uczniów,
- ankiety ewaluacyjne.

**Plan realizacji doradztwa zawodowego w PSP w Augustowie na rok szkolny
2023/2024**

Klasa 7

L.p.	Temat zajęć	Materiały	Uwagi
1.	Wszyscy jesteśmy zdolni	Film oraz materiały z programu s. 14-19 <i>ćw. Kwestionariusz inteligencji wielorakich.</i> W celu pełniejszego zrozumienia film na stronie doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz (multimedia> Filmy animowane o wyborze szkoły i zawodu) (<i>Przykładowy program zajęć z doradztwa zawodowego w klasie 7 szkoły podstawowej, Beata Grzelak</i>)	
2.	Praca w grupie jako przykład kompetencji kluczowej.	Film oraz materiały z programu s. 21-23. j.w.	
3.	Umiejętności a zawód	j.w.; s. 26-29	
4.	Moje umiejętności	j.w.; plakat	
5.	Czym się interesuję?	j.w.; s. 36-40	
6.	Jak zaplanować przyszłość edukacyjno-zawodową?	j.w.; <i>ćw. 3 s. 42</i>	
7.	Moja przyszłość edukacyjno-zawodowa.	jw.; <i>ćw. Moja pasja s. 46; 48-50</i>	
8.	Zawody w moim najbliższym otoczeniu.	jw.; zał. Nr 1 (w <i>Programie</i>) „ Kto tu pracuje”, s. 51;; 54-62	
9.	Od elektryka do kierownika.	jw.; <i>ćw. Ścieżka rozwoju zawodowego s. 66</i>	
10.	Kompetencje na rynku pracy.	Jw.; <i>ćw. „Kompetencje na rynku pracy” s. 68, 71-72</i>	

Nauczyciel / pedagog -doradca zawodowy

Katarzyna Nowak

**Plan realizacji doradztwa zawodowego w PSP w Augustowie na rok szkolny
2023/2024**

Klasa 8

L.p.	Temat zajęć	Materiały	Uwagi
1.	Moje umiejętności i sukcesy.	Ja w moich oczach i w oczach innych. Analiza swoich umiejętności i sukcesów(w czym jestem dobra/dobry. Film oraz materiały z programu. W celu pełniejszego zrozumienia proponuję Wam obejrzenie filmiku na stronie doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz (multimedia> Filmy animowane o wyborze szkoły i zawodu) (<i>Przykładowy program zajęć z doradztwa zawodowego w klasie 7 szkoły podstawowej, Beata Grzelak</i>)	Spotkania o ramach „dni otwarte” szkół ponadpodstawowych z Pionek oraz oferty z innych szkół ponadpodstawowych.
2.	Moje portfolio	Synteza informacji o sobie wynikających z autodiagnozy: czy i ja mogę być bohaterem-ograniczenia i możliwości. Proponuję obejrzenie filmiku oraz materiały z programu s. (rodzaje osobowości s. 69; s. 80; s. 90,92.)	
3.	Jakie wartości są dla mnie ważne?	Wartości osobiste, wartości uniwersalne, uwzględniające wartości pracy j.w.; s. 95,96.	
4.	Moje aspiracje.	Określam swoje aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby realizacji j.w.; s. 99	
5.	Zawody wokół nas. Kim chcę zostać w przyszłości.	Wyszukujemy i analizujemy informacje n.t. zawodów, charakterystyka wybranych; drogi ich zdobywania (marzenia, gdzie wykorzystać swoją wiedzę, rzemiosło) j.w.; s. 104	
6.	Współczesny rynek pracy. Jak wybrać szkołę.	Zjawiska i trendy na współczesnym rynku prac; wolne zawody na rynku prac j.w.; s. 147; 148-149; 153-154.	

7.	Moje zasoby i preferencje a oczekiwania pracodawców.	Wybrane zasoby i preferencje oczekiwane na rynku pracy. Autoprezentacja czyli sztuka przedstawiania siebie. jw. S. 157-159; 163.	
8.	Praca jako wartość w życiu człowieka.	Jakie znaczenie dla człowieka ma praca? j.w.; s. 167-168	
9.	Poznaję ofertę szkół ponadpodstawowych -szkoła podstawowa i co dalej?	Oferty szkół, kryteria rekrutacyjne a własne zasoby. Jw.; s. 176; 179; 183-185; 188; 191-193.	
10.	Kariera zawodowa.	Planowanie ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej(co gwarantuje mi szkoła, kwalifikacje i kompetencje; wybieram zawód czy szkołę?) Jw.; s. 211-213, 223	

Uczniowie mają dowolność w tempie i zakresie realizacji zagadnień; zajęcia mają im pomóc lepiej poznać siebie, są wskazówką do określenia swoich możliwości, ograniczeń, aspiracji, aby przede wszystkim na tej podstawie dokonać właściwego wyboru ścieżki edukacyjnej.

Nauczyciel pedagog /doradca zawodowy –Katarzyna Nowak

Literatura:

Bartosz B., Poradnik metodyczny dla nauczycieli, pedagogów i doradców zawodowych;

http://static.scholaris.pl/mainfile/105/017/rozpoznawanie_predyspozycji_66991.pdf

Brzezińska-Lauk J., Kruk-Krymula E., Nikorowska K., Przykładowy program orientacji zawodowej dla klas IV-VI – szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami, ORE, Warszawa 2017 <https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/>
Wybieram zawód – pakiet edukacyjny dla klas 4-6 szkoły podstawowej

<http://www.scholaris.pl/zasob/103923>

Dołęga-Herzog H., Rosalska M., Wykorzystanie metod kreatywnych w przygotowaniu uczniów do wyboru zawodu, KOWEZiU, Warszawa 2014; <http://euroguidance.pl/ksiazki/>
GreinerI., Kania I., Kudanowska E., Paszkowska-Rogacz A., Tarkowska M., Materiały metodyczno-dydaktyczne do planowania kariery zawodowej uczniów, KOWEZiU, Warszawa 2006.

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego oraz programy na poszczególne etapy edukacyjne wprowadzone uchwałą Rady Pedagogicznej nr 6/ z dnia 14.09.2023 r. pozytywnie zaopiniowany przez Radę Rodziców w dniu 14.09.2023 r.

Szkolny Koordynator

Katarzyna Nowak

Dyrektor

Lidia Kowalczyk